

Numero 17 (2021)

ARKIPÄIVÄN UTOPIAT

Puheenvuoro
ruukku.journal.fi

Utopiakonsultaatio – suuntana mahdoton

TALVIKKI EEROLA

Käytän puheenvuoroni antaen tilaa utopioille ja mahdottomalle.

Utopiakonsultaatio on mielikuvituksellinen maailmanparannussuunnitelma, joka avartaa välittömästi osallistujan mielentilaa ja avaa uusia näkymiä elämään.

Esitystaiteen kollektiivissa Todellisuuden tutkimuskeskuksessa kehitetty Utopiakonsultaatio on esityksellinen palvelu, joka mahdollistaa mahdottoman äärelle pysähtymisen. Siinä kysytään, miten mahdoton voisi tulla näkyväksi ja saavutettavaksi meille tässä hetkessä. Utopiakonsultaatiossa konsultti ja kokija tarkkailevat ja tutkivat ympäristöä yhdessä esityksellisin harjoittein ja etsivät uusia tapoja sijoittua ympäröivään todellisuuteen. Esityksen aineistona on kaikki mitä ympäristö tarjoaa, ja se, miten kokijan määrittämä mahdoton ja siihen liittyvät toiveet, tunteet tai kysymykset heijastuvat ympäristöön. Utopiakonsultaatio avaa mahdollisuuden pysähtyä ja hypätä sivuun säännöistä, jotka usein kutsuvat meitä

tietylnaiseen olemiseen ja jopa tarkkaamattomuuteen suhteessa itseemme ja ympäröivään todellisuuteen ja sen kerroksiin.

Vuodesta 2012 lähtien olemassa ollut teos on kiertänyt festivaaleja, kaupunkoja, hoitolaitoksia, asunnottomien päiväkeskuksia ja sitä on toteutettu museoissa, kaduilla, puistoissa ja metsissä. Pandemian aikana se sai uuden puhelimesta tapahtuvan version, Utooppiset puhelinmatkat. Koska jokainen Utopiakonsultaatio syntyy dialogissa kokijan kanssa, se on siksi ainutlaatuinen ja näin myös jokainen konsultaatio on kuin teoksen ensi-ilta.

Utopiakonsulttina minulle oleellisinta on teoksen todellisuudessa syntyvä havaitsemisen tapa, jota pyrin sanoittamaan *utopia*-sanan merkityksen kautta. Utopia tulee kahdesta kreikankielisestä ilmauksesta: *eu topia*, joka tarkoittaa “hyvää paikkaa” ja *ou topia* “ei paikkaa”. Konkreettisimmillaan Utopiakonsultaatioissa nämä ei-paikat ovat juuri mahdottomalta tuntuvia haaveita tai esimerkiksi kaupunkitilassa olevia tavallisia tiloja ja yksityiskohtia kuten kadunkulmia, lyhtypylväitä, puistonpenkkejä, mukulakivien välisiä kuoppia, jotka normaalissa arjessa kiireen keskellä jäävät huomaamatta, koska ne ovat usein itsestäänselvyksiä. Kun kokija on konsultin avustuksella löytänyt itselleen sen hetkisen mahdottomalta tuntuvan asian, toimii se ikään kuin linssinä katsoa kaikkea ympärillä olevaa. Konsulttina valitsen kysymyksiä, jotka herättelevät mielikuvitusta, rohkaisevat leikkiin ja houkuttelevat esiin tapoja nähdä ja kokea eri aistien kautta ympäristöä. Näkyykö ympärillä jotain, mikä voisi kertoa tuosta mahdottomasta ja antaa siitä vihjeitä? Voisiko mahdoton johdattaa meitä liikkumaan johonkin suuntaan, johon et tavallisesti kulkisi? Konsulttina pyydän kokijaa pysähtymään jonkin yksityiskohdan äärelle, joka intuitiivisesti kutsuu luokseen. Nämä yksityiskohdat löytyvät yleensä yllättävistä paikoista, juuri niistä ei-paikoista. Paikoista, joihin ei yleensä pysähdy. Paikkoihin, joissa ei näytä olevan mitään.

Yhtäkkiä ympäristö näyttäytyy täynnä mahdollisuuksia olevana maastona, jossa yksityiskohdista, esimerkiksi katukivetyksen ja hiekkatien rajasta tulee portti, josta astutaan yhdessä johonkin mahdottomaan todellisuuteen, johon juuri tänään haluaisi astua.

Yksityiskohtiin syventymällä olemme voineet kokijan kanssa yhdessä etsiä, löytää ja rakentaa haluamaamme todellisuutta ja saavuttaa jotain tuosta mahdottomasta. Mahdottoman äärelle asettuminen onkin yhtäkkiä houkutelut esiin uusia tapoja havainnoida, kokea, aistia ja liikkua. Äsken vielä ei-paikkana näyttäytyneestä itsestäänselvydestä onkin tullut *hyvä paikka* olla ja päästää mielikuvitus valloilleen.

Paikat, joissa konsultaatioita on tehty ympäri Suomen, ovat värittyneet kaikilla niillä konsultaatiokokemuksilla, joita olen kokijoiden kanssa jakanut. Kun näen jonkun paikan, huokuu se edelleen konsultaatioissa löytämäämme mahdotonta todellisuutta, eikä se enää koskaan ole neutraali paikka. Utopioin siitä, että ympäri

maailmaa olisi tällaisia portteja toisiin todellisuuksiin, jotka herättäisivät mielikuvituksen, laajentaisivat havaitsemisen kerroksia ja kutsuisivat leikkiin.

Utopiakonsulttina oleminen on jatkuvaa toisen ajatuksenvirran kuuntelua ja tunnustelua siitä, oliko esittämäni kysymys tai teko sellainen, joka vei lähemmäs utopiaa vai veikö se meitä juuri kauemmas toisistamme. Utopiakonsultaatio on opettanut kuuntelemaan, asettumaan toisen ihmisen äärelle, kuulemaan sitä todellisuutta mistä hän tulee, etsimään reittiä kohti yhteistä keskustelevuutta ja herkistyä etsimään niin verbaalista kuin kehollista sanatonta dialogisuutta. Vuosien saatossa kuitenkin yhteistä kaikille Utopiakonsultaatioille paikasta ja ajasta riippumatta, on sen luonne, joka rohkaisee astumaan mahdottomasta haaveilun ja unelmoinnin todellisuuteen.

Utopiakonsultti Talvikki Eerola

Valokuva: Iiro Rautiainen

29.11.2021

RUUKKU – Studies in Artistic Research. Julkaisija: Taideyliopisto, Aalto-yliopisto, Lapin Yliopisto. www.ruukku.journal.fi

Tämä puheenvuoro julkaistiin alun perin verkkosivumuotoisena. Tämä PDF on luotu vuonna 2026, ja siinä on alkuperäisestä poikkeava ulkoasu.

Tekijänoikeus ja lisenssi: Tekijänoikeus pysyy tekijällä. Julkaisija soveltaa numerosta 15 eteenpäin Creative Commons -lisenssilauseketta: Kaikki tämän kausijulkaisun sisältö, pois-sulkien yksittäiset logot, kuvat, ääni- ja videotiedostot ja muut taiteelliset tuotannot on lisen-soitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssin alle.